

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
протокол від 29.08.2024 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

директор Спеціальної школи №2
в с. Чудель
Рівненської обласної ради
_____ В.В. Малюжинський

Освітня програма

Спеціальної школи №2

в с. Чудель

Рівненської обласної ради

на 2024-2025 навчальний рік

Зміст освітньої програми

I Пояснювальна записка -----	3
II Дошкільна освіта -----	4 - 6
III Початкова освіта -----	6 - 10
1-4 класи	
IV Базова середня освіта -----	10 – 19
5-7 клас -----	10 – 12
8-10 клас -----	12 - 19
V Навчальні програми -----	19 - 22
Додатки -----	23- 26

I Пояснювальна записка

Освітня програма Спеціальної школи № 2 в с. Чудель Рівненської обласної ради на 2024-2025 навчальний рік розроблена на виконання:

Закону України «Про освіту»; Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами»;

Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою КМУ від 30.09.2020 №898;

постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2019р. № 221 «Про затвердження положення про спеціальну школу» (в редакції постанови КМУ від 03.11.2021 №1132);

постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»;

наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»; постанови КМУ від 23.08.2024 №841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні».

Освітня програма Спеціальної школи №2 в с. Чудель Рівненської обласної ради складена на основі Типових освітніх програм спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами:

- учні 1-4 класів будуть навчатися відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 19.09.2022 №836 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 та 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»;

- типова освітня програма, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 №1317 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-10(11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами» (додаток 14);

- типові освітні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 №627 «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» (додаток 18).

- типові освітні програми спеціальних закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 №808 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12.06.2018 №627 (таблиця 19.1)».

II Дошкільна освіта

Освітня програма дошкільної групи Спеціальної школи №2 в с. Чудель Рівненської обласної ради складена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 №446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності», «Програми розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю (гриф Міністерства освіти і науки України від 12.04.2013 №1/11-6940).

Програма ґрунтується на сучасному розумінні процесу навчання та виховання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, врахуванні закономірностей розвитку в дошкільному віці. Адже саме в цей період закладається основа для особистісного становлення дитини, розвитку її здібностей і можливостей, виховання самостійності та подальшої соціалізації.

На розвиток і виховання дитини дошкільного віку впливає багато чинників, зокрема, такі:

- позитивний вплив родинного середовища;
- компетентний авторитетний педагог, який розуміє душу дитини і наповнює взаємини та взаємодію з нею турботою та піклуванням;
- якісно новий спосіб життя та діяльності дитини в закладі освіти;
- зміст програм, посібників, спрямованих на забезпечення систематичного фізичного, психоемоційного, духовно-морального, розумового та соціального розвитку.

Враховуючи перелічені вище фактори, у дошкільній групі створені належні умови, відповідне пізнавально-розвивальне і виховне середовища, обладнані за законами естетики.

Головне завдання педагога – на першому етапі пізнати дитину, максимально сприяти її природному розвитку. Другий етап – навчити дитину розуміти саму себе. Знання у дитини будуть міцніші, коли буде створено позитивну мотивацію на їх сприймання, і після одержання певної суми знань, вироблення навичок практичного їх використання.

Досягти позитивних результатів у розвитку і вихованні дітей дошкільного віку з порушеннями інтелекту можна тільки тоді, коли робота проводиться системно, послідовно з дотриманням принципів добору навчального матеріалу, з врахуванням індивідуальних особливостей дошкільнят.

Заняття з розвитку мовлення є частиною загальної корекційно-виховної роботи, що проводиться у дошкільній групі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Його проводить учитель-дефектолог у формі підгрупового та індивідуального заняття. Індивідуальна робота планується з урахуванням встановленого порушення мови, а також загального розвитку конкретної дитини. Вона проводиться по окремому плану і розкладу.

Дошкільнята з порушеннями інтелекту знаходяться на різних рівнях мовленнєвого розвитку:

- діти, які користуються тільки окремими звуконаслідуваннями та інтонованими криками;

- діти, що мають певний словниковий запас та користуються окремими словами або однослівною фразою;
- діти, що мають фразову мову та користуються двохскладовою фразою, у більшості випадків з фонетичними і граматичними спотвореннями.

Своєчасний і правильний розвиток мовлення дає змогу дитині більш свідомо сприймати предмети та явища навколишнього світу.

Освітня лінія «Ознайомлення із соціумом» направлена на формування соціальних навичок у дітей дошкільного віку у процесі різних видів дитячої діяльності, що вступають головною умовою засвоєння і привласнення дитиною основних форм адекватної поведінки у суспільстві та формування уявлень про навколишній світ. Уся система роботи щодо соціального розвитку дітей дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями має бути орієнтовна на стимулювання їхньої комунікативної та особистісної активності, формування у них соціальної компетентності, профілактику дезадаптивних форм поведінки.

Відповідно до програми «Ознайомлення із соціумом» навчання дітей спрямовується на вирішення таких основних завдань:

- формування у дітей системи елементарних знань та уявлень про себе і соціум загалом, розвиток життєвої компетентності;
- формування навичок саморегуляції поведінки, опанування різних видів взаємодії з довкіллям;
- формування способів засвоєння соціального досвіду взаємодії з людьми та предметним світом.

Одним із напрямів «Логіко-математичного розвитку» є формування у дітей елементарних математичних понять, що має своїм завданням навчити дітей елементам лічби, орієнтування у просторових та часових поняттях, геометричних формах. Саме поетапне формування елементарних математичних уявлень сприяє розвитку різних сторін сприймання та мислення, а отже, всієї пізнавальної діяльності в цілому. Діти повинні вміти лічити в прямому й зворотньому порядку, перелічувати предмети в межах 7, знати цифри в межах 5, вимірювати й порівнювати протяжні, сипучі тіла та рідини умовною міркою

Природа – це жива лабораторія де можна спостерігати і вчити життя її мешканців, відповідна школа, в якій успішно можна володіти елементарними правилами поведінки. Знайомлячи дітей з природним довкіллям, доцільно розкрити дітям багатогранну цілісність природи, навчити їх сприймати і цінувати її. Взаємодія педагога з дітьми щодо ознайомлення з природою повинно відбуватись під час занять (здебільшого у природному довкіллі).

Основними методами і засобами навчання та виховання даного курсу є спостереження, екскурсії, дидактичні ігри, розгляд різних видів наочності.

Використання програми «Ознайомлення з навколишнім» потребує творчого підходу до використання її матеріалу, з урахуванням культурних, регіональних та етнографічних умов. Зміст програми повинен забезпечити:

- формування передумови сприйняття оточуючого середовища;
- розширення елементарних знань про предмети і явища живої та неживої природи, про сезонні зміни в природі;
- формування зацікавленого ставлення до вивчення природи.

Завдання художньо-продуктивної діяльності спрямовані на розвиток у дітей естетичного та емоційного сприйняття мистецтва, забезпечення внутрішнього світу дитини, розвиток та вдосконалення органів сприйняття. На заняттях з даного предмету вчитель-дефектолог повинен спрямувати свою діяльність на розкриття дітям особливостей ліплення, аплікації, малювання, конструювання, художньої праці.

Важливо, навчаючи дітей різним технікам малювання, ліплення, аплікації, конструюванню, музиці та співу, створювати атмосферу підтримки зусиль кожної дитини в цих видах елементарної мистецької діяльності дошкільників.

Завдання щодо виховання та розвитку здорової дитини реалізується через освітню лінію «Здоров'я та фізичний розвиток». У програму введено термін «рухова діяльність», оскільки дитина може проявляти різні ступені активності від недостатньої (або малорухливої) до гіперактивної (або надмірної). Здоров'я дитини забезпечується створенням санітарно-гігієнічних умов в дошкільній групі. Достатня рухова активність і перебування на свіжому повітрі, систематичне загартування сприяють доброму фізичному здоров'ю дитини. Заняття з фізичного розвитку проводять з усією групою.

Основна мета занять – максимальна активізація рухової діяльності дітей, що забезпечується багаторазовим повторенням вправ та ігор, спрямованих на розвиток основних рухів. На кожному занятті добираються ігри на закріплення основних вивчених рухів, використовуються елементи оздоровчих технологій, тренажери.

Враховуючи перелічені вище фактори, які виходять із програми розвитку дітей дошкільного віку з інтелектуальними порушеннями, потрібно створити належні умови, відповідне пізнавально-розвивальне і виховне середовище. Усе це в комплексі дає змогу підвищити ефективність роботи з дітьми.

III – Початкова освіта

1-4 класи

Актуальним питанням сьогодення є розроблення інноваційних стратегій навчання школярів із порушеннями інтелектуального розвитку, підготовка їх до самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації.

В умовах запровадження концепції Нової української школи виникає потреба в зміні освітніх пріоритетів щодо корекційного навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує школярів необхідними комплексними знаннями, вміннями та навичками.

Провідним підходом у концепції Нової української школи є компетентнісний підхід, спрямований на оновлення змісту освіти, заснованого на формування необхідних життєвих компетентностей.

Компетентнісний підхід визначає спрямованість освітнього процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані компетентності учнів, як ключові, предметні та життєві.

Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку, у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливими освітніми потребами.

Метою початкової освіти дітей із порушеннями інтелектуального розвитку є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання в основній ланці школи.

Освітню програму для 1-4 класів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти, з урахуванням Типових освітніх програм, сучасних досягнень та спеціальної педагогіки та психології щодо навчально-пізнавальних можливостей дітей порушеннями інтелектуального розвитку.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання (предметно-орієнтовані компетентності); вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. У пояснювальній записці до кожного предмету чи інтегрованого курсу представлено корекційно-розвиткові завдання та спрямованість навчального предмету, реалізація яких є обов'язковою умовою навчання.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у школярів з порушеннями інтелектуального розвитку таких ключових компетентностей:

- *володіння державною мовою*; що передбачає елементарні вміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних

комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- *соціально-трудова компетентність*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудова діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;

- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Враховуючи інтегрований характер компетентностей, у процесі реалізації освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, котрі розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер

(для дітей з легким та помірним ступенем). Програмові компетенції для дітей з помірним ступенем інтелектуального порушення виокремлено під спеціальним позначенням *. Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей учня.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, розвитку пізнавальної діяльності, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення корекційно-розвивальних завдань та орієнтовних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі учні навчаються способам самоконтролю, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення учнів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 класі - (за рішенням педагогічної ради школи) - формувальному та підсумковому (бальному оцінюванню).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Основні завдання корекційно-розвиткових занять:

- 1) формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічної адаптації та соціальної реабілітації дітей;
- 2) розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення;
- 3) корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку. формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень. Темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного та важкого ступенів передбачають формування навичок життєдіяльності в соціальному середовищі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням наступних завдань:

- 1) соціальна адаптація дітей;
- 2) корекція порушень розвитку;
- 3) загальний фізичний розвиток у відповідності з їх можливостями.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: психомоторний та сенсорний розвиток, логопедичні заняття, ритміка, альтернативна комунікація. У роботі з цією категорією дітей важлива увага приділяється формуванню у них певного обсягу знань, адекватності поведінки та вміння діяти в конкретних життєвих ситуаціях.

При визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти враховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків: у 1-му класі – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин, визначених Державними санітарними нормами та правилами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 №144, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 14 березня 2013р. за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

IV – Базова середня освіта

5-7 клас

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання та соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві, цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих потреб.

Корекційно-розвиткова робота у 5-7 класах спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів:

- розвиток зорового та слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими освітніми потребами;
- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності та творчості;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається з освітніх галузей: «Мовно-літературна», «Математична», «Природнича», «Суспільна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Інформатична», «Мистецька», «Технологічна», «Фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» в навчальних планах реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література» - для дітей з інтелектуальними порушеннями; «Читання та письмо» - для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня.

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальні предмети: «Математика» (5-6 класи; 5-10 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку); «Елементарні математичні уявлення» (5-10 класи - для дітей з порушенням інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Освітня галузь «Природнича» реалізується через навчальні предмети: «Інтегрований курс «Пізнаємо природу» (5-6 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Природознавство» (7-9 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку); «Географія» (7-9 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку); «Фізика і хімія у побуті» (7-10 класи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку).

Освітня галузь «Громадянська та історична» реалізується через навчальні предмети: «Вступ до історії України та громадянської освіти» (5-6 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Історія України» (7-9 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Я у світі» (5-10 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня), «Основи правознавства» (10 клас - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку).

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через навчальні предмети: «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» (5-8 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Мистецтво» (5-10 класи - для дітей з порушенням інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Освітня галузь «Технологічна» реалізується через навчальні предмети: «Технології» (5-6 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Трудове навчання» (7-10 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Предметно-практичне навчання» (5-10 класи - для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Освітня галузь «Інформатична» реалізується через навчальні предмети: «Інформатика» (5-10 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Основи інформатики» (5-10 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» реалізується через навчальні предмети: «Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут», (5-7 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Основи здоров'я» (8-9 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку), «Соціально-побутове орієнтування» (5-10 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами: «Фізична культура» (5-10 – для дітей з інтелектуальними порушеннями), «Адаптивна фізична культура» (5-10 класи – для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня).

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу приймає рішення про оцінювання результатів навчання учнів. Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених МОН України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

8 - 10 класи

Типова освітня програма спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами розроблена на виконання

Закону України "Про освіту" та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти", наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів".

Типова освітня програма базової середньої освіти (далі - Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається з семи освітніх галузей "Мови і літератури", "Математика", "Природознавство", "Суспільствознавство", "Мистецтво", "Технології", "Здоров'я і фізична культура".

Освітня галузь "Мови і літератури" в навчальних планах реалізується через навчальні предмети: "Українська мова", "Українська література", Освітня галузь "Математика" реалізується через навчальні предмети: "Математика", Освітня галузь "Природознавство" реалізується через навчальні предмети: "Природознавство" (8-9 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), "Географія" (8-9 класи), "Фізика і хімія у побуті" (8-9 класи).

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується через навчальні предмети: "Історія України" (7-9 класи), "Основи правознавства" (10 клас).

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується через навчальні предмети: "Образотворче мистецтво", "Музичне мистецтво" (8 класи).

Освітня галузь "Технології" реалізується через навчальні предмети "Трудове навчання", "Інформатика" (8-10 класи).

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується навчальними предметами "Основи здоров'я" (8-9 класи) та "Фізична культура" (8-10 класи). Фізичний розвиток учнів забезпечується шляхом проведення уроків фізичної культури, занять з ритміки, лікувальної фізичної культури.

Навчальні плани для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включають години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси: "Соціально-побутове орієнтування", "Розвиток мовлення", "Лікувальна фізкультура", "Ритміка";

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги спеціального закладу загальної середньої освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичного мистецтва.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмету здійснюється вчителем

самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується керівником закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

У спеціальному закладі загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами години з фізичної культури враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів").

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами встановлюються відповідно до Положення про спеціальну школу (постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Структуру 2024-2025 навчального року, графік шкільних канікул визначено закладом освіти відповідно до постанови КМУ від 23.08.2024 №841 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні».

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 02 вересня до 27 грудня 2024 року;

II семестр – з 13 січня до 30 травня 2025 року.

З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

осінні з 28 жовтня до 03 листопада 2024 року;

зимові з 28 грудня 2024 року до 12 січня 2025 року;

весняні з 24 березня до 30 березня 2025 року.

Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання

повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)	Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас. Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2	Математична компетентність	Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
3	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та

		технологій, усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях. Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
4	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
5	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
6	Ініціативність і підприємливість	Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність,

		упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
7	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
8	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
9	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та

		дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	--

Наскрізнi лiнii є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню у здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях.

Навчання з наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища - зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети - виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються міжпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її зміст - бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, наполегливості та чесності.

	Приклад вчителя є важливим у формуванні толерантного ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо). Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

V Виконання освітньої програми закладу реалізовується через такі навчальні програми:

- типова освітня програма для 1-2 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.);
- типова освітня програма для 3-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями інтелектуального розвитку (розроблена під керівництвом Чеботарьової О.В.);
- програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізкультура" для підготовчих, 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Бобренко І.В., 2018;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи "Соціально-побутове орієнтування" для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Ярмола Н.А.2018;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Левченко Л. Й., Гладченко І. В.,2018;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для 2-4 класів спеціальних закладів

загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Заремба В. В., Ліщук Н. І., Морозова Н. В., Блеч Г. О., 2018;

- Модельна навчальна програма «Українська мова» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Пономаренко Н. В., Тороп К. С., Ярмола Н. А. 2022;

- Модельна навчальна програма «Математика» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Прохоренко Л. І., Тороп К. С., Біневич І. В., 2022;

- Модельна навчальна програма «Технології (обслуговуюча праця)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Дорошенко Н. М., Тороп К. С., Ярмола Н. А., Терещенко В. В., Швець Н. М., 2022;

- Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Василенко Н. А., Трикоз С. В., Калюкова Ж. С., 2022;

- Модельна навчальна програма «Фізична культура» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Прибега О. М., Василенко Н. А., Лапін А. В., Різченко А. В., 2022;

- Модельна навчальна програма «Інформатика» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Трокай Т. М., Лапін А. В., Ляшенко В. В., 2022;

- Модельна навчальна програма «Українська мова» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Шепічак О. О., 2022;

- Модельна навчальна програма «Українська література» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Остапенко Л. І., 2022;

- Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Тороп К. С., Ярмола Н. А., Калюкова Ж. С., 2022;

- Модельна навчальна програма «Інформатика» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Кликова С. О., 2022;

- Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Косенко Ю. М., 2022;

- Модельна навчальна програма «Технології (швейна справа)» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Швець Н. М., Тороп К. С., Дорошенко Н. М., 2022;

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-9 класів для дітей з інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву. Швець Н. М., Тороп К. С., Дорошенко Н. М., 2022;

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-9 класів для дітей з інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву . Соколова Г. О., Бабяк О. О., Маматова З. Р., 2022;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 5-9 класів для дітей з інтелектуальними труднощами легкого ступеня прояву. Хайдарова О. С., Блеч Г. О., 2022;
- Навчальні програми з української мови для 5- 10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Кравець Н. П., Утвенко Н. О., 2019;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. Міненко А. В., Грикун А. С., 2017;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. Сухорукова О., Василевська Л., Гладченко І. В., 2017;
- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. Бобренко І. В., 2017;
- Навчальна програма «Адаптивна фізична культура» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Біла О.М., 2020;
- Програма з корекційно-розвиткового заняття «Альтернативна комунікація» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М., 2020;
- Програма з корекційно-розвиткових занять «Логопедичні заняття» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Черноусова Н.М., Пахар С.О., Загорулько Л.В., Дубенок О.В., 2020;
- Навчальна програма «Мистецтво» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Сікачина Л.М., 2020;
- Навчальна програма «Основи інформатики» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В., 2020;
- Навчальна програма «Предметно-практичне навчання» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Шпилька І.І., 2020;
- Навчальна програма «Природознавство» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В., 2020;
- Програма з корекційно-розвиткового заняття «Психомоторний та сенсорний розвиток» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірного та важкого ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Донець Г.С., 2020;

- Навчальна програма «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Науменко О.В., 2020;

- Навчальна програма «Читання та письмо» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Шестопап В.М., Абрамович О.М., 2020;

- Навчальна програма «Я у світі» для 5-10 класів для дітей з інтелектуальними порушеннями помірною та тяжкою ступенів. Литвин І.М., Хронік Т.Є., Томіленко О.В., 2020;

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Чеботарьова О. В., 2022;

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Редько Л. О., Безкоровайна Л. А., Гладченко І. В., 2022;

- Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку. Бобренко І. В., 2022;

Комплект навчальних програм для 6-7 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей : «Українська мова», «Українська література», «Трудове навчання: «Квітникарство», «Швейна справа», «Взуттєва справа», «Офісно-палітурна справа», «Сільськогосподарська справа», «Художні вироби з дерева та металу», «Кухарська справа», «Фізика і хімія в побуті», «Математика», «Природознавство», «Інформатика», «Історія України 7-9 класи», «Основи здоров'я», «Фізична культура», «Образотворче мистецтво 6-8 класи», «Географія 6-9 класи». За ред. Колупаєвої А. А., Макарчук Н. О., 2015;

Програма з корекційно-розвиткової роботи «Фізика і хімія» (у позаурочний час) для 6-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. Дзіядевич Л. Г., Трикоз С. В., 2017;

Програма з корекційно-розвиткової роботи «Географія» (у позаурочний час) для 6-9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. Мальчевська О. П., Трикоз С. В..2017;

Навчальні програми з української літератури для 7-10 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями. Кравець Н.П., 2019.

